

Een oprechte verklaringhe van een bedroefden ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1652 Verklaring

Tillkomstår 1652
Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

3015

Hout
Straet
Polst.
(No)

E E N
O P R E C H T E

1652

Verklaringhe,

Van een bedroefden

H O L L A N T S C H E N
P A T R I O T .

T O T A M S T E R D A M ,

By Ian Iansz, Boeckverkooper woonende inde Hout-Stract inde Geparste-
Werelt ANNO 1652.

Lieve ende Getrouwte Patriot.

De reden waeromme ick hier somtijts wat scharpsinnich spreke, is alleenelyck, om dat ick den Leser voor het vatten vande saeck eerst wat wil ophouden, ten eynde ick daer door (hoe-wel de geoorlofde waerheit sprekende) in dese periculose tydt terstont geen oorsake gheve van onbehoorlycke fulminatien, daerom het rouste alvooren door een weynichgepeyns wat wech ghenomen sijnde, vertrouwe ick den Leser dit selve met meerder aendacht te sullen lesen, versouckende, dat alles inrechtmaticheyt mach werden opgenomen.

Ick een seer Oudt Man sijnde, mach met recht wel overdencken dat gemeene onseylbare spreckwoort, *de Oude moeten Sterven en de Jongen kunnen Sterven* doch hebbe van mijnder Ieucht afaen, soo door experentie als door schriften, bevonden, dat geen levendich mensche werd Geboren, of hy is terstont ingetogen met een begeerte na dingen, die buyten hem sijn, dewelcke oock niet en komt te cesserer, voor ende aleeer het eynde van sijn Leven en het laetste van sijn Adem is voor by gegaen, daer mede ick oock bevangen sijnde, geen contentement en hebbe ghehad met mijn eygen dispositie, maer ben oock begerich geweest na de ghestaltenisse van sekere mijnen Vrindt en mijn Lieve Vaderlant, derhalven my op het padt begevende, door Liefde overwonnen sijnde, dat myde reyse in mijn oude dach niet moeyelijck en soude vallē, om mijn bysonderen Vrindt van oude kennisse te gaen besoucken, hebbe ick deselve geheel anders bevonden, als ick wel meende, onse vrindschap en bestont anders niet, als in een eendrachtige Liefde tusschen ons tot het welvaren van het Lieve Vaderlant, daerin ick wenschte ten uyteynde toe te moghen hebben continueren. Dan besich geworden sijnde in discourfen, hebbe ick tot mijn leetwesen bevonden, dat mijn Vriendt niet stantvastich en was gebleven in sijn vorige genegentheyt tot het Vaderlant, want omsiende en sach ick niet anders dan blasphemien, die hy met het gemeen approbeerden, crijtende ende uyt schreeuwende de overgrootte wantrouwichheit (so sy seggen) van haer Overicheyt, hun wettelijck van Godt gegeven, daer na ick oock omsach ende bevondt deselve beter ende suyverder als te vooren geweest te hebben, ende noch meerder achter om siende sach ick het gansche Volck (uytgenomen eenige goeden) vol van omhelfingen van meenichvuldige gruwelijckheden van allerhande leugenen, doen ben ick bedroeft geworden my beginnende te verfoeyen een Hollander Geboren te sijn, want Uytheemsche natien my konnende sullen my haten en verachten, om dat ick Geboren ben van een natie, dewelcke hare trouwe in Godlose trouwloosheit verandert heeft, te meer om dat de Bontghenoten daer mede deselve natie is verbonden de rebellie met woorden en wercken geconfermeert hebben, doch ick protestere voor de gansche Werelt, dat ick beneffens meer andere goede Patriotten niet en wil genoemt wesen met foodanigen naem, als mijn Lantslieden

des selfs Bontgenoten door hare Godlofen uyteryen rechtmatichlyck genoemt ende geintituleert soude kunnen werden, O Vrome Neutralisten, oordeelt of het een Gemeente (die haer niet ontladen en heeft vande groote onrechtveerdige balcken, die sy met haer gesicht wel behoorden te aenschouwen ten regarde van haer ellen, maten, gewichten, en andersints, die sy beneffenshare valsche leugenen in haer discoursen en Coopmanschap dagelijcx verhandelen ende bedriyven) gheoorloft is haer wettige Overicheyt ter oorfake van weynige splinters soo vreselijck als heden te fulmineren, en haren boosen Godtlofen aert te kennen te geven juyft teghen die, dewelcke van Godt als Regenten over hem gestelt sijn, ick wil in't minste niet specificeren de ontelbare leugenen, die tot laste vande getrouwe Regeerders werden gedivulgeert, eensdeels om dat ick de bose geen plaasier en wil aendoen, van hare valscheden eens in mijne gedachten te willen intreucken, en anderdeels, om dat ick door het schrijven mijne memorie ververschende, my selven niet en wil bedroeven met het gedencken vande rechtveerdige verdiende straffe, die de eer Dieven van naem en faem en de Vyanden vande Patriotten ende door haer, het Vaderlant sullen hebben te verwachten, ick vertrouwe dat, indien ick de leugenen al specificeerden, ick selve hoe-welt onrechte voor een leugenaer gescholden soude werden, doch ick appellere voor u eygene conscientie ende dat in presentie vande gantsche Werelt, ghy valsche divulgateurs, al ist dat veele niet misgedeelt en souden mogen sijn van't Zaet des Duyvels, dat by soo verre ghy sonder passie kennisse van saken sijt hebbende ofte van een neutralist oprecht ware onderrecht, ende als dan volgens de getuygenisse van u eygen gemoet in rechtveerdicheyt soudt willen oordeelen, of ghy selfs niet en soudt moeten bekennen, dat de leugenen en valscheden ten dage door uwe opstookerye grooter en meerder dan de waerheyt geworden sijnde ende dat het onwaerachtich is, het gheene d'Overicheyt soo injurfselijck werd nagegeven, 'tbewijs daer van sal ick aen u selfs stellen, ick bid u, ondersoeckt eens u eygen hert, ende door siet, of ghy by u selven kont verklaren, u gemoet beter te sijn, als der gener den welcken ghy met fulminatien soo swart sonder ophouden sijt decifrerende, wilt ghy my versferen, dat het beter ofte ten minsten soo goet is, ick sal my versferen, dat ghy noch leugenaer noch leugengelover, noch fulminateur wesen sult, noch verder indien u geoorloft is de Overicheyt te verschelmen, waerom en specificceert gyse niet die voor deschelmen ghehouden kunnen worden (ick en achte niet dat ghy eenige goede Patriotten door schandaleuse libellen hebt soecken swart te maken, daer van tot noch toe geen bewijs voor den dach is kunnen brengen, door dien de waerheyt gelijk het Vet altijd boven drijvende de leugenen heeft ondergehouden) dewijle U. E. door de sterckte van uwe eenparige muetyerye daerinne geen beletsel soude kunnen geschieden, ick vrese dat ghy het selve doende, niemant anders soudt kunnen specificeren, als die gene dewelcke voor

desen (gelijck nu tegenwoordich met senynachtige valscheden) met ontrouwe
 affectien en andere corruptieufe begeerten bevangen syn gheweest, ende noch
 om haer particuliere insichten niet alleen en willen verlaten hare ongeoorlofde
 getrouwicheyt tot een, die ten dele gesproten is uyt de trouwe van een vreemt
 gespuyt, maer oock tot alle 'tgene dat daer van is dependerende, maer ghelijck
 de Apostelen selfs (hoe weynich die oock in't getal sijn geweest) sonder Lu-
 das niet en hebben geweest, soist oock, dat gene Collegien, hoe goet die oock
 fouden mogen sijn, gene Iudassen ontbreecken en sullen, dewelcke haer quaet
 niet wel konnende uytwercken (wanneer het getal der goeden haer in meenich-
 te overtreft) haer selven moeten begheven tot die ghene (daer toe sy foo het
 schijnt door bequaemst hebben geacht de Gemeente) die foo wel als sy selfs
 met vervloecte hoochmoedige hulp van Lucifer geassisteert werden, want het
 is notoir, dat vromen haer wel sullen wachten van muyterye te maken, ende
 haer geensins genegen laten sijn uyt te stroyen het faet der leugenen, verciert
 met soodanige ornamenten van schijn van waerheyt, datse mede komen te ver-
 rucken, die ooc pilaren schijnen te willē wesen vande Gereformeerde sprekende
 so onnuttelijck de heden sdaegse verfoeyfelen als de bosen selfs, een brandmerck
 gevende aen haer eygen natie, ende misdiē niet weynig aende Religie, als van
 Muymakers bedient werdende, sy ons dat wy van onse nabuyrige Landen con-
 trarie onse Kercke sijnde, niet alles sonder rechtmatige redenen als ongelovige
 sullen moeten bespot ende gescholden werden, daer wy ons roemen de rechte
 Christenen te sijn, 'twelck ons toestaet met uytneementheyt van Christelijcke
 deuchden, ende niet met soodadige blasphemien te bewijfen, ende gantsch
 niet te betonen afvallige te sijn, die in't goede hebben begonnen om in't quade
 te voleynden, Sy ons, dat wy ghelijck sullen werden de trouwlose Suster Iuda
 dat wy een schantvlecke geworden sijn van ons eygen selfs, beneffens haer die
 de ghetrouwicheyt gebroken hebben, eerst door een feytelijcke daet ende nu
 door het ingesopen gehoor van het alarm van een deel Godloose tonghen, on-
 der de vrome haer fruwele sitplaats hebbende, sijn wy die navolgers van onse
 ghetrouwe Voor-Ouders? die malkander getrou gebleven sijn tot den bedel-
 sack toe het en is niet te wenschen, dat sy souden mogen opsien om ons bedrijf
 te aenschonwen, 'twelcke sy wel souden weten gelijck als de murmuringen
 tegen Husem ende de vloecken Simeï tegen David niet ongestraft te sullen bly-
 ven, ende dat uytoorsake van onse eygen ingenomen passien ofte de passieufe
 onderrechtinge vande quade, die oock niet naerlatic sijn onder anderen te seg-
 gen, *Sy willen den Jongen Spruyt van Oranjen onder drucken, en wenschen den Stam
 geheel uyt te roeyen.* Godt weet, dat het herte van haer Ed: Gr: Mo: noyt anders
 en is geweest, dan dat sy Peters over den Jongen Spruyt sijnde, altijd oochmerck
 tot noch toe hebben gehadt, dat indien de Regeringe, soo als die tegenwoor-
 dich uyt den Hemel vreedsamelijck is gestelt (hoe-wel vande quade geaffectio-
 neerde

neerde werd uytgestroyt oneenich te sijn) niet ter eeren Gods ende ten dienste
 van het lieve Vaderlant mochte werden gheregeert, aldan den *Tongen Spruyt*
 daer toe bequaem sijnde, tot onsen Gouverneur ofte Stadthouder, ende daer toe
 niet bequaem sijnde, aldan een ander mocht werden aengenomen, dewelcke
 dienst soude konnen doen soo wel aende continuatie van onse tegenwoordige
 ware Kercke, als aende diergekochte vryheyt, door goet en bloet gewonnen,
 sonder dat sy haer selven metter daer willen vergelijcken met dien flatterende
 Pilatus, en het Lant om menschen te behagen souden versien met een alsulcken,
 daer mede dese quade opstoockers in hare particuliere insicht en en proffiten
 hooveerdichlijck soude konnen triumpheren, altijs partijdich sijnde soodanighe
 me Regenten, dewelcke volgens eed en consientie noyt genegen konnen sijn tot
 een Stadhouder indient ons Vaderlant ende oversulcx oock de Kercke Godts
 ondienstich soude mogen sijn, dewelcken oock (soo ick hope) niet sullen vres-
 sen het getier van dat Addergebroet, dat ten dese sijn oorspronck heeft geno-
 men uyt het dal der droevighe Crijtbergen, ick soude wel eens willen weten
 wie ons door een Stadthouder of Gouverneur soude konnen verlekere 't gene
 den dienst van't Lant is vereyschende, wy en sullen hem lichtelijck soo wel van
 sijnen dienst niet konnen ontslaen als aennemen, ende aengenomen wesende,
 die al na onsen goeden wensch soude mogen sijn, soo sullen wy na sijn doot niet
 meer verlekert kunnen sijn, als even het selve van huysden, Ten behoorde ons
 soo haest met sulcken ondancckaerheydt niet vergeten te sijn, dat Godt ons
 wacker gemaect door een gedruys van Wapenen, ende door het afleggen van
 Een leven benefens ons lieve Vaderlant herstelt heeft die gere, dewelcke door
 een benaude ende bedwonghen reyse haer naem en faem verloren ende in sla-
 verny gevangen gelegen hebben in plaetse van het selve, in toekomende te ge-
 moet te voeren, soo is men met quade practijcken wederom doende, om niet al-
 leenlijck een nieuw jock op onsen hals te halen, 'twelck soo wel met een jock
 noch daer en boven uyt een natie van't Noordwesten als van te vooren met een
 jock uyt een natie van het Westen tot onsen laste sal wesen geassisteert, maer
 oock om om te stoté de Vrede en Vriendschap, die wy moeten ende schuldich
 sijn in het tokomende te practiseren, met onse Broederen van een gelove niet
 te min sy haer nu daer teghens feytelijck sijn opposerende, doch dit alles en ge-
 lieft den gemeene man niet te considereren, maerschijnen alleenlijck verstock-
 telijck te willen inwilligen soodanige ingenomen passien, als haer door wetten
 sijn verboden in haer gedachten te logeren, ende principalijck wanneer die in-
 gestort sijn van Persoonen áie in schaeps klederen tot haer komen ende in schijn
 van yver ons lant te willen omcingelen met dubbelde wallen van slavernye, als
 by exempel sy willen eenen Heer Heyndrick stellen tot Gouverneur of Stadt-
 houder ende onder hem eenen Heer Willem tot sijn Luytenant overmits Heer
 Heyndrick noch inde saken onervaren mochte sijn diemen geen van beyden on-

tuffchen gebreck en foudē laten lyden van pluymftrijckeryen daer mede foudē defe Mannen dan wederom in hare kromme fchoenen konnēvaft ſtaen, want Heer Heyndrick ſtervende, of onbequaem ſijnde, foudē Heer Willem buyten twyfel in ſijn plaetſe ſuccederen, ende alfo foudē wy van een jock Os in een Ezel verandert werden, het verwondert my, dat na dien ſy ſeggen, datmen ſonder Hooft niet en kan werden geregeert, waerom datmen ten aenſien vande Kercke (die vry wat ſwaerder regeringe als Policie in ſich begrijpt, want Geeftelijck haet is een onuytbluffchelijck haet ſegt het gemeene ſpreeckwoort) ſoo lichtelijck ſonder Biſchoppelijcke Hooft of macht de Regeringē heeft geſtabiljeert, Maer ſoo als de Kercke met een Sinode geregeert werd, ſoo ſal oock de Politie (die vry wat lichter om regeren is) door het Corpus van een geconvoceerde Vergaderingē als heden, miſgelijcx wel ende daer en boven noch met vryer herten als te vooren geregeert konnen werden door dien ſy nu niet gedwongen ſijn te ſien ende te luyltſten na de geſtaltēniſſe van een Hooft (behalven datmer nu twee wil hebben) die ſijn eygen particulier tegens ſijn eed en conſcientie ſomtijt niet aen een ſijde enſet, dan meeeft alle defe voorwerpfen ſpruyten meer uyt particuliere deſſeinen van baetſachtige, als uyt Liefde tot het Vaderlant, want uyt trouwherticheyt gheſchiedende, foudē haer tot uytvoering vande ſake, onder anderen niet behoeven te behelpen met eerdieveryen en approbatiē van ſoo veel fulminerende ſchriften en paſquillen, die ſy niet en konnen bewiſen waerachtich te ſijn, dit vertronw ick dat geen menſch ſal konnen ontkenen, dat inde Regeringhe oock luyden ſijn, die haer Vrouwen Kinderen met goet en bloet foucken te bewaren ſo wel als onder de gemeene Man luyden foudē te vinden ſijn die daer toe inſghelijcx gheneghen foudē ſijn (ten waer datmen wilde vaſt ſtellen, dat alle Liefde en Trouwicheyt uyt de Regering was uytgeroeyt, 'twelck immets geen apparentie en heeft noch kan hebben, ende daer toe genegen ſijnde en ſullen geen muytērye ſoecken te ſtoken door dien dat anders de rechte wech foudē weſen om haer ſelven met Vrouw en Kinderen te ruineren, ſoo dat wel te bemercken is dat dat quaet ons nergens anders vandaen en komt als van Godloſe Menſchen, die de Regeringē gaerne teneuael als Barbariſch foudē willen aſſchilderen 'twelck meeft ſijn oorſpronck van die *Aertſe-Dieren* heeft, een yder taſte in ſijn gemoet (waer uyt alle opſtoockerye haer oorſpronck neemt of ſijn inaginatiē uyt ſijn ſelven of door een ander veroorſaect met eenige Goddelijcke of menſchelijcke bevelen ſijn overeenkomende, ja al waren deſelve ('twelck ſeer verre van daer is) tot laſte van haer wettige Overicheyt effectivelijck met waerheyt bekleet, ſoo en kan ick evenwel niet bevinden, dat ſy rechtmatige oorſaken ſijn hebbende, om met ſoo veel gruwelijcke muytēryen haer Overicheyt (die naeft Godt is) te fulmineren, den middel indient noot was, om fulcx te remedieren, is by de Overicheyt ſelfs genouchſaem in 't werck gheſtele, namentlijck de weeckelijcke

Biddagen, indienſe maer ten rechten wierden beyvert, ten heeft by de Overicheyt altyt niet gebleken, daerinnē naerlatic te ſouden willen weſen, daer van ter contrarie by de Gemeentegheheel anders vangemoet betoont wert, vermits die beter onthouden de woorden van alſulcken, dewelcke haer foo lichtelijck van een *Baſileuſcus* in een *Baſilicuſ* Volck hebben verandert, als het ſelve door deſe weynigh letteren werd gedaen, oock ellendich ſijnde, dat inde Kerckelijcke gebeden liever werd Gebeden voor een, dewelcke door wanbetalinghe tot laſte van anderen en door naetreckingh tot proffit van haer eygen Tas veroorſaect een jammer en ergerniſſe meeft onder de Haegſe Gemeente, als datmen ſoude tegenspreken ende ſpecificeren de voorverhaelde onbehoorlijck heden vande Gemeente, doch ick ſegge van ſommige, ende niet van allen, my ſelven inbeeldende, dat weynige oprechte Gebeden van goede Predicanten vael meerder door de wolckenfullen dringen, als veele van paſſieufe en dobbelhartigen, ende nademael alle de voorverhaelde gruwelen in plaetſe van ceſſeren dagelijcx meer en meer aengroeyen, ſoude het (mijns dunckens) ſoo wel als de Geboden niet on dienſtich ſijn, dat met den Jongeling van Ierusalem geduyrich ſonder ophouden wierde geroepen, *We Ierusalem we Ierusalem, we Nelandt we Nederlant, de Vereenichde Provintien*, ende in plaetſe van *verheugt u ghy Eylanden*, datmen roepe *Treurt ghy Eylanden*, dewelcke omſingelt met de Baren vande Zee ende even deſelve baren door uwe onſtantvaſtige ende ongeſtuymige woorden en wercken, gelijk geworden ſijnde, meer quaets van binnen als de Vyant van buyten ſult komen te veroorſaecten, hoewel dat gy roemt in u Religie ſuyverder te weſen als andere Bontgenooten, doch uwe Wrede gehveynſde ſchijnheylicheyt betuygt dat gy eer Turcken als Chriſtenē genaemt mocht werden wat Patriot en ſal nu met mijn niet treurē en droevich ſijn, dat nu by na r'ge hele land, de leugenen en eygen inſicht ſo hebben ingenomen datter by na geen plaetſe voor de waerheyt en 's Landts dienſticheyt meer over geblevenis, want wie iſſer die my en meer andere Patriotten hierinne geloovē, ſal niet tegenſtaende deſe mijne verklaringe waerachtigh is voor dien opperſten kener van alle herten en nieren dieick hoope eenmael de ſake in ſijne waegſchale Publykelijc te ſullen overweghen, omme als dan geopenbaert ende gheſcheyden te werden de warachtigegerechtigheyt vande valsche ende bedriegelijcke onrechtveerdicheydt: ach dat ick noch moet beleven een gemeene trouwloosheydt (daer mede oock mijn vrint is beſmet) een wederſpannicheyt vade onderdanen, een ſchantvleck vande Religie een wechwerping van Vryheyt, en een liefde tot ſlavernie die alle ſchier erger als de Peſt in ons lieve Vaderlandt ſijn geïnfecteert, daer van de geneſinge niet en ſal weſen de Medecynen der Doctoren, maer de ſtraffe van Ziel en Lichaem ende verdervinge van ons Lieve Vaderlandt; ick gae dan wederom na mijn Huys, om mijn Oude Grijſe Haren wel tot geruſticheydt van mijn eygen ſelfs, maer tot droefheydt van mijn gewene Trouwe Lantsluyden

luyden in het Hoofd Peuluwe neder te leggen, fullende vry met een gerufter en
 byder aenschouwen het eynde mijns levens verwachten, als die dewelcke de
 lichtveerdicheyt van het geloof in Leugenachtige dingen van binnen in haren
 Boesem soo hebben laten inwortelen, dat daer door vruchten van ergernissen
 in het Huys Godts (welverstaende dat ick niet en mene de Relige in sich sel-
 ven ergerlijck te sijn, maer meene alleenelijck de lidtmaten van dien dewelcke
 door hare muysterie sulcke ergernissen aen anderen geven datse niet en konnen
 gelooven dat de Muymakers en fulmineerders een goede Relige hebben) met
 leetwefen vande Vromen sijn komen te groeyen, ende door dien de remedie
 van Molenstenen om den Hals van die quade Autheurs te binden, ende de selve
 in't water te werpen, niet en sal werden gepractiseert, soo mach ick voort bes-
 te hopen en wenschen, dat de Brandstokers van den toekomende Brandt met
 alle die daer van sijn dependereade, door oudertastinge van haer gemoet achter
 om siende, eenmael sullen soecken te betrachten t'gene tot behoudenisse van
 hun eygen selfs, ende tot welvaren int gemeen bevonden sal werden te behoo-
 ren, mijn handen afwasschende ende als onschuldich sijnde vande onheylen, die
 door de begeerte van't ghemeen tegen wil en danck van onse tegenwoordighe
 getrouwe Overicheydt (die ick hope de quade lasteringen over 't Hoofd te sul-
 len sien om in het goede ten eynde toe te volherden) by forme van Muysterie
 ter liefde van een Persoon en haer eyghen selfs ende ten ruine van haer eyghen
 Vaderlandt soude moghen komen, te veroorsaecken, waer mede eyndigende,
 bevele alle quade verharden in handen van haer Heer en Meester den Oppers-
 ten Duyvel, A M E N.

FINIS.